

มาตรวจแก้ต้นฉบับวรรณกรรมแปลกันเถิด (๑๐)

วัลยา วัฒนศรี

(พิมพ์ครั้งแรก มติชนสุดสัปดาห์ (บทความพิเศษ โดยวัลยา วัฒนศรี) ฉบับประจำวันที่ ๒๕ เมษายน - ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑๒๘๘)

คำฟุ่มเฟือยมีมานานแล้วในภาษาไทย และถึงจะมีท่านผู้รู้ตักเตือนแต่ไหนแต่ไร คำฟุ่มเฟือยก็ยังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้ เป็นธรรมชาติของคนไทยส่วนใหญ่ที่ชอบพูดตามๆ กันไปโดยไม่คิดหรืออย่างไร

สมัยเรียนหนังสือเมื่อสี่สิบกว่าปีก่อน จำได้ว่าครูภาษาไทยสอนให้ระวังคำฟุ่มเฟือย อย่าให้ติดปากหรือเขียนติดมา คำฟุ่มเฟือยคำหนึ่ง ครูเตือน คือคำว่า ทำการ

ทุกวันนี้ เรายังได้ยินคำนี้ทางวิทยุและโทรทัศน์ ได้อ่านในหน้าหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และในหนังสือแปล !

เมื่อสี่ปีก่อน ผู้เขียนอ่านคอลัมน์ มองภาษา ของ “สุดสงวน” ในนิตยสารสกุลไทย ฉบับที่ ๒๔๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ “สุดสงวน” กล่าวถึงคำฟุ่มเฟือยคำนี้ และยกกลอนของ น.ม.ส. (พระราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส) ดังนี้

สงสารคำทำการมานานแล้ว	ดูไม่แคล้วทั่วไปในหนังสือ
มันถูกใช้ทุกอย่างไม่วางมือ	แต่ละมือนี่ใช้ลำบากยากเต็มที
ตำรวจเห็นโจรหาญทำการจับ	โจรมันกลับทะยานทำการหนี
ทำการป่วยเป็นลมล้มพอดิ	ทำการชี้จนหมายว่าตายเอย

บทกลอนบทนี้มีอายุเก่าแก่ประมาณหนึ่งศตวรรษ ผู้เขียนจึงได้รู้ว่าคำฟุ่มเฟือย ทำการ เข้ามาอาละวาดภาษาไทยนานนมมาแล้ว

บทกลอนของ น.ม.ส. แฝงอารมณ์ขัน เป็นคำเตือนที่สุภาพ อ่านแล้วรู้สึกนับถือผู้แต่ง

ในคอลัมน์ มองภาษา “สุดสงวน” ยกตัวอย่างประโยคที่ใช้คำฟุ่มเฟือย ทำการ ดังนี้

“เมื่อวานนี้คณะรัฐมนตรีได้ทำการประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นการส่งลาครั้งสุดท้าย โดยนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมก่อนจะทำการพิจารณาพระราชดำริ นายกรัฐมนตรีได้ทำการขอกุมรัฐมนตรีที่ร่วมงานกันมาตลอดเวลาที่ทำการเป็นรัฐบาลมาตลอด ๓ ปีด้วยความเรียบร้อย นอกจากนั้น นายฯ ได้ทำการแสดงความยินดีกับท่านที่คาดว่าจะได้ร่วมเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาล หลังจากนั้นจึงได้ทำการพิจารณาตามระเบียบวาระ”

“สุดสงวน” ชี้ให้เห็นว่า เมื่อตัด ทำการ ออกจากประโยคเหล่านั้นทุกประโยค ความหมายก็ยังครบถ้วนโดยไม่จำเป็นต้องใส่ ทำการ เลยสักแห่งเดียว

“เมื่อวานนี้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีเสมือนเป็นการส่งลาครั้งสุดท้าย โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานก่อนจะพิจารณาพระราชดำริ ตามลำดับ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวขอกุมรัฐมนตรีที่ร่วมงานกันมาตลอด ๓ ปีที่เป็นรัฐบาลมาด้วยความเรียบร้อย นอกจากนั้นนายมนตรีได้กล่าวแสดงความยินดีต่อ...”

“สุดสงวน” เปลี่ยนรูปประโยคแรก ใช้ มีการ เพื่อเลี่ยงคำว่าคณะรัฐมนตรีซ้ำ ตัด ทำหน้าที่ กับ ในที่ประชุม ออก เพราะได้ใจความครบถ้วนแล้ว ในประโยคที่สอง เดิม ต่างๆ หลัง วาระ สลับตำแหน่งคำเพื่อให้ประโยครื่นหูขึ้น และตัด เวลาที่ ออก

บทความนี้ของ “สุดสวณ” ผู้เขียนถ่ายสำเนาทั้งฉบับแจกผู้เข้ารับการอบรมบรรณาธิการต้นฉบับ
วรรณกรรมแปล ตั้งแต่วันที่ ๓ เป็นต้นมา และยังคงจะใช้อีกต่อไป

นอกจากคำว่า ทำการ ยังมีคำพุ่มเพื่อยอื่นๆ ที่ควรระวัง ในที่นี้ขอยกมา ๓ คำ

กำลัง/กำลัง...อยู่

สามารถ...ได้

มีความ/ให้ความ

ลองพิจารณาคำสนทนาต่อไปนี้

“เขาทำอะไรอยู่หรือ”

“อ่านหนังสือ”

คำถามคำตอบนี้ไม่มีอิทธิพลภาษาต่างประเทศเจือปน

ไม่จำเป็นต้องถามว่า “เขา กำลัง ทำอะไรอยู่หรือ” เพราะ ‘อยู่’ ในภาษาไทยมีความหมายด้านมิติเวลา
กำลัง รวมอยู่ด้วยแล้ว

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ไม่จำเป็นต้องถามด้วย Present continuous เพราะคนถามถามเป็นภาษาไทย

ไม่จำเป็นต้องตอบว่า “เขากำลังอ่านหนังสืออยู่” เพราะละประธาน ‘เขา’ ได้ ‘กำลัง’ กับ ‘อยู่’ ก็ไม่
จำเป็น เพราะคำกริยา ‘อ่าน’ ในภาษาไทยมีความหมายอยู่แล้วว่าเป็นกริยาที่ใช้เวลา

และคำกริยาในภาษาไทยนั้น ระบุกาลได้ทั้งปัจจุบัน อดีต (โดยไม่ต้องมี ‘ได้’ กำกับ) และอนาคต (โดยไม่ต้องมี ‘จะ’ กำกับ) ขึ้นอยู่กับคำบอกเวลาในคำถามหรือในคำตอบ

ถ้าถามว่า “เมื่อวาน เขาทำอะไร” ตอบว่า “อ่านหนังสือ” ‘อ่าน’ ตัวนี้บอกอดีตกาล เพราะกำกับด้วย
‘เมื่อวาน’ ในคำถาม

ถ้าถามว่า “พรุ่งนี้ เขาทำอะไร” ตอบว่า “อ่านหนังสือ” ‘อ่าน’ ตัวนี้บอกอนาคตกาล เพราะกำกับด้วยคำ
‘พรุ่งนี้’ ในคำถาม

จะเห็นได้ว่า กำลัง กับ อยู่ เป็นคำพุ่มเพื่อยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ใช้เพียงคำเดียวก็ได้ความครบแล้ว
จึงควรเลือกตัดทิ้งไปหนึ่งตัว หรือในบางกรณี ก็ตัดทิ้งได้ทั้งสองตัว

แบบฝึกหัดตรวจแก้ประโยค กำลัง/กำลัง...อยู่

๑. ช่างนอกแคดจ๋า ผู้คนกำลังวุ่นทำธุระกันอยู่ หญิงคนหนึ่งวิ่งเอาเงินไปหยอดมิเตอร์จ้อครด

อีกคนกำลังหอบข้าวของพะรุงพะรัง

๒. วันหนึ่งขณะที่เขากำลังเดินอยู่ริมแม่น้ำ

๓. สามีของฉันกำลังไม่สบายมาก

๔. ฉันรู้สึกว่าคุณกำลังเจ็บปวดมาก

๕. คุณกาโรลินและฉันกำลังรออยู่แล้ว

ประโยคเฉลย

๑. ช่างนอกแคดจ๋า ผู้คนวุ่นทำธุระกันอยู่ หญิงคนหนึ่งวิ่งเอาเงินไปหยอดมิเตอร์จ้อครด อีกคน
หอบข้าวของพะรุงพะรัง

ประโยคที่ ๑ นี้ ตัด กำลัง ทั้งทั้งสองแห่ง

๒. วันหนึ่ง ขณะที่เขาเดินอยู่ริมแม่น้ำ

ประโยคที่ ๒ ตัด กำลัง ออกอันที่จริงตัด ที่ ออกด้วยก็ได้

๓. สามีของฉันไม่สบายมาก / สามีของฉันป่วยหนัก

ประโยคที่ ๓ ตัด คำล้ง ออก ไม่สบายมาก เป็นวลีที่กำกวม อาจหมายความว่า สบายนิดเดียว ได้ ควรใช้ ป่วยหนัก แทน

๔. ฉันรู้สึกว่าคุณเจ็บปวดมาก

ประโยคที่ ๔ ตัด คำล้ง ออก

๕. คุณกาโรลินและฉันรออยู่แล้ว

ประโยคที่ ๕ ตัด คำล้ง ออก ประโยคเดิม คำว่า คำล้ง ขัดกับคำว่า และ เพราะบอกกาลต่างกันแต่เมื่อ ตัด คำล้ง ออกไป แล้ว ก็อยู่ได้

คำฟุ่มเฟือย “สามารถ...ได้” ก็เช่นเดียวกับ “กำลัง...อยู่” ตัด สามารถ ทิ้งได้ เพราะ ได้ บอกว่า สามารถ อยู่แล้ว

เขาสามารถทำได้ -> เขาทำได้

เธอสามารถไปกับฉันได้ไหม -> เธอไปกับฉันได้ไหม

อันที่จริงเธอสามารถสั่งซื้อของทางโทรศัพท์ก็ได้ -> อันที่จริงเธอสั่งซื้อของทางโทรศัพท์ก็ได้

ลิปต์ซึ่งสามารถจะนำเขาขึ้นไปยังชั้นสาม -> ลิปต์ซึ่งจะ พา เขาขึ้นไปยังชั้นสาม (ประโยคนั้นนอกจากตัด สามารถ แล้ว ยังแก้ นำ เป็น พา เพราะลิปต์ไม่ได้เดินนำหน้าเขาขึ้นไป นอกจากนี้ ไม่ใช่ นำพา เป็นอันขาด เพราะ นำพา ในภาษาไทย ใช้ในประโยคปฏิเสธ มีความหมายว่า ไม่ใช่ดี ไม่อาทร)

เขาไม่สามารถกินอาหารด้วยตัวเองได้ -> เขากินอาหารเองไม่ได้ (ย้าย ไม่ ไปไว้ข้างหลัง ตัดคำฟุ่มเฟือย สามารถ และ ด้วยตัว ออก)

เขาสามารถว่ายน้ำได้ -> เขาว่ายน้ำได้

เขาสามารถว่ายน้ำ -> เขาว่ายน้ำเป็น (เป็น ในที่นี้มีความหมายเท่ากับ สามารถ)

เขามีความสามารถในการว่ายน้ำอย่างยิ่ง -> เขาว่ายน้ำเก่ง (ประโยคเดิมเขียนตามโครงสร้าง ภาษาต่างประเทศ ประโยคโครงสร้างภาษาไทยเขียนว่า เขาว่ายน้ำเก่ง เก่ง ในที่นี้มีความหมายเท่ากับ สามารถอย่างยิ่ง)

วันนี้หกล่อนไม่สามารถว่ายน้ำได้ -> วันนี้หกล่อนว่ายน้ำไม่ได้ (หกล่อนว่ายน้ำเป็น แต่วันนี้มีเหตุบางอย่างที่ทำให้หกล่อนไม่ลงว่ายน้ำ)

จะเห็นได้ว่า เราไม่จำเป็นต้องแปลคำว่า can could ด้วยคำว่า สามารถ เลย เพราะคำว่า ได้ เป็น เก่ง บอก ว่า สามารถ แล้ว

คำฟุ่มเฟือย มีความ ให้ความ ก็เป็นคำที่ตัดทิ้งได้ทันที

เขามีความสนใจ/เขาให้ความสนใจ -> เขาสนใจ

เขามีความเห็น -> เขาเห็นว่า

เขามีความรู้สึกว่า -> เขารู้สึกว่า

เขาให้ความรักแก่ลูก -> เขารักลูก

เขามีความรักลูก -> เขารักลูก

เขามีความอดทน -> เขาอดทน

เขามีความกังวล -> เขากังวล

เขามีความจำเป็นต้องเดินทาง -> เขาจำเป็นต้องเดินทาง

ผู้แปลพึงถามตนเองทุกครั้งขณะเขียนคำว่า มีความ/ให้ความ ว่าจำเป็นหรือไม่ ตัดทิ้งได้ไหม

ยังมีคำฟุ่มเฟือยอื่นๆ อีก ขอต่อฉบับหน้า